

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

II науково-практичної інтернет-конференції
**РОЗВИТОК ПРИРОДНИЧИХ НАУК
ЯК ОСНОВА НОВІТНІХ
ДОСЯГНЕНЬ У МЕДИЦИНІ**

м. Чернівці
22 червня 2022 року

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY

CONFERENCE PROCEEDINGS

II Scientific and Practical Internet Conference **DEVELOPMENT OF NATURAL SCIENCES AS A BASIS OF NEW ACHIEVEMENTS IN MEDICINE**

Chernivtsi, Ukraine
June 22, 2022

УДК 5-027.1:61(063)

Р 64

Медицина є прикладом інтеграції багатьох наук. Наукові дослідження у сучасній медицині на основі досягнень фізики, хімії, біології, інформатики та інших наук відкривають нові можливості для вивчення процесів, які відбуваються в живих організмах, та вимагають якісних змін у підготовці медиків. Науково-практична інтернет-конференція «Розвиток природничих наук як основа новітніх досягнень у медицині» покликана змінювати свідомість людей, характер їхньої діяльності та стимулювати зміни у підготовці медичних кадрів. Вміле застосування сучасних природничо-наукових досягнень є запорукою подальшого розвитку медицини як галузі знань.

Конференція присвячена висвітленню нових теоретичних і прикладних результатів у галузі природничих наук та інформаційних технологій, що є важливими для розвитку медицини та стимулювання взаємодії між науковцями природничих та медичних наук.

Голова науково-організаційного комітету

Володимир ФЕДІВ професор, д.фіз.-мат.н., завідувач кафедри біологічної фізики та медичної інформатики Буковинського державного медичного університету

Члени науково-організаційного комітету

Тетяна БІРЮКОВА к.тех.н., доцент кафедри біологічної фізики та медичної інформатики Буковинського державного медичного університету

Оксана ГУЦУЛ к.фіз.мат.н., доцент кафедри біологічної фізики та медичної інформатики Буковинського державного медичного університету

Марія ІВАНЧУК к.фіз.мат.н., доцент кафедри біологічної фізики та медичної інформатики Буковинського державного медичного університету

Олена ОЛАР к.фіз.мат.н., доцент кафедри біологічної фізики та медичної інформатики Буковинського державного медичного університету

Почесний гість

Prof. Dr. Anton FOJTIK Факультет біомедичної інженерії, Чеський технічний університет, м.Прага, Чеська республіка

Комп'ютерна верстка:

Марія ІВАНЧУК

Розвиток природничих наук як основа новітніх досягнень у медицині: матеріали II науково-практичної інтернет-конференції, м. Чернівці, 22 червня 2022 р. / за ред. В. І. Федіва – Чернівці: БДМУ, 2022. – 489 с.

У збірнику подані матеріали науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток природничих наук як основа новітніх досягнень у медицині». У статтях та тезах представлені результати теоретичних і експериментальних досліджень.

Матеріали подаються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність інформації, правильність фактів, цитат та посилань несуть автори.

Для наукових та науково-педагогічних співробітників, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів та студентів.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Буковинського державного медичного університету (Протокол №11 від 22.06.2022 р.)

ISBN 978-966-697-983-7

2. Борисенко А.В., Печковський К.С., Зелтська Н.А. Підвищення ефективності викладання розділу "Лікування генералізованого пародонтиту" з використанням сучасних педагогічних технологій. Сучасна стоматологія. 2013; 2: 149-52.
3. Нагайчук В.В. Застосування інтерактивних технологій навчання для викладання у вищих медичних навчальних закладах. Вісник Вінницького національного медичного університету. 2013;17(2): 456-9.

УДК 37.015. 31 : 17. 022. 1:61-057.87

Семенова Л.С.

Новітні освітні технології для покращення морального виховання студентів-медиків

Дніпровський державний медичний університет, Дніпро

e-mail: 302_04@dmu.edu.ua

Анотація. Важливим напрямком підготовки сучасних лікарів є не тільки навчання висококваліфікованих та професійно компетентних медичних працівників, але й спеціалістів з високими моральними якостями, спроможними будувати довірчі стосунки з пацієнтами. Тому метою дослідження є розробка заходів щодо покращення морального виховання студентів-медиків. Для розробки змісту морального виховання студентів-медиків з використанням історичного методу дослідження було проаналізовано життя та діяльність видатних професіоналів у світі медичної науки. Серед них були виділені особистості, життя та діяльність яких можуть бути прикладом високих етичних норм гуманізму (Теодор Гааз, Джон Говард, Альберт Швейцер). Також проаналізовано життя та діяльність лікарів та вчених, які працювали у нашому місті, а саме: Микола Пирогов, Іван Лешко-Попель, професор Володимир Порфірійович Карпов, професор Іван Олександрович Логвіненко, професор Яків Григорович Ковров Крім того було показано значення вивчення творів Антона Чехова (народився в Катеринославській губернії) та його літературного типа лікаря-гуманіста. Запропоновані заходи, щодо покращення морального виховання студентів-медиків, а саме: створити науково-методичний та освітньо-виховний центр з морального виховання студентів-медиків на базі кафедр гуманітарних дисциплін, створити електронний банк методичної та спеціальної літератури, забезпечити проведення регулярних on-line семінарів для викладачів.

Ключові слова: гуманізм, моральне виховання, студенти-медики.

Якість та ефективність надання медичної допомоги визначається не тільки високою кваліфікацією та професійною компетентністю медичних працівників різних спеціальностей,

а й їх особистими особливостями, установками, мотивацією, психоемоційним та фізичним станом. Лікування багатьох захворювань неможливе без урахування соціально-психологічних особливостей особистості, взаємовідносин із навколишнім середовищем, що вимагає від лікаря вміння будувати довірчі стосунки з пацієнтом. В Единбурзькій декларації Всесвітньої федерації медичної освіти було зазначено, що кожен пацієнт повинен мати можливість зустрітися з людиною, навченою бути уважним слухачем, уважним спостерігачем, ефективним клініцистом, а також людиною, яка дуже сприйнятлива у сфері спілкування в особі лікаря [1].

При вивченні життя та діяльності видатних професіоналів у світі медичної науки, студенти набуватимуть не лише спеціальних знань, але формуватимуться як особистість, орієнтована на найкращі людські якості та цінності, тому гуманітарні дисципліни надають не тільки медичну інформацію, але й мають освітнє значення.

Гуманітарні науки збагачують загальнокультурний та медичний світогляд майбутнього лікаря, допомагають оволодіти професією, зберігати відданість їй, бути відповідальними перед громадою, об'єднувати різні галузі науки.

Наш видатний вчений Данило Самойлович зазначав: «Усі, хто готовий стати лікарями, повинні бути милосердними, співчутливими, корисними ... і любити свого ближнього, як самого себе ..., а не бути скупим або жадібним у грошових справах; скупість і жадібність - два пороки, що ганьблять лікаря. ... Щоб стати лікарем, ти повинен бути ідеальною людиною ».

Прикладом високих етичних норм гуманізму був видатний лікар і меценат Федір Гааз (1780-1853). Усі свої кошти він спрямував на допомогу бідним та в'язням. На постаменті його пам'ятника були викарбовані такі слова: "Поспішайте на добрі справи". Британський громадський активіст, меценат, реформатор тюремних справ Джон Говард (1726-1790), який брав участь у боротьбі з епідеміями на півдні України і загинув тут, відрізнявся високим гуманізмом.

Альберт Швейцер (1875-1965) - німецький та французький філософ, доктор філософії, теології та медицини, автор фундаментальних праць з теології. В Африці (Габон) він побудував лікарню і довгий час надавав медичну допомогу місцевим жителям. Він був нагороджений Нобелівською премією миру за велику гуманістичну діяльність у підтримці світового миру, яку він витратив на лікування прокази в Африці. "[2].

Важливо використовувати приклади діяльності лікарів, які жили і працювали в Україні та в нашому місті для морального виховання. Для прикладів:

Микола Іванович Пирогов, відомий вчений, хірург, відомий у всьому світі, який мешкав в Україні та лікував поранених у Катеринославі, приділяв велику увагу ретельній допомозі хворим та пораненим, допомагаючи їх швидкому одужанню. Він був першим хто використав для цього допомогу цивільного населення, а саме сестер милосердя. Він писав: «Обов'язки сестер милосердя на перев'язувальних пунктах були різноманітними і важливими для їх наслідків для пацієнтів як у фізичному, так і в моральному аспекті» [3].

Праця лікаря та гуманіста Катеринослава Івана Лешко-Попеля є прикладом безкорисливого служіння людям. Люди називали його «другом бідних», «народним лікарем», «видатним лікарем». Він був відомою людиною наприкінці ХІХ - початку ХХ століття. Життєві та гуманітарні прагнення І.В. Лешко-Попеля слугують прикладом для морального виховання молодих поколінь лікарів на основі найкращих традицій минулого.

Людина великої душі, глибоко розуміючи медичний обов'язок Іван Лешко-Попель, відрізнявся від багатьох своїх колег, був сповнений особливою чуйністю та чутливістю. День і ніч люди стукали у його двері, і він завжди був готовий, «допомогти хворому і піти до протилежного кінця міста пішки, на Кайдак чи Амур, де люди чекали його як надію» [4].

Етичним питанням медицини присвячені праці відомого вченого, першого ректора Катеринославської медичної академії професора Володимира Порфірійовича Карпова. У своїй роботі «Гіппократ і колекція Гіппократа» професор В.П. Карпов підкреслює, що Гіппократ пропонує дотримуватися принципу індивідуалізації у лікуванні із суворим дотриманням етичних норм. Слід зазначити, що професор В.П. Карпов був і талановитим вченим, і блискучим педагогом. Велику увагу приділяв навчанню та педагогічній роботі. Він вважав, що лекції є основою навчально-виховного процесу. Його лекції, як пам'ятали слухачі, були блискучими за змістом і глибокими за формою. При цьому він завжди враховував рівень підготовленості аудиторії. Молоді студенти його любили. Володимир Порфірійович підняв плеяду учнів, видатних вчених, таких як М. Л. Гербільський, Н. Х. Флеров та ін. [5].

Професор Іван Олександрович Логвиненко, який завідував кафедрою соціальної гігієни та управління охороною здоров'я Дніпропетровської медичної академії, вважав, що виховання студентської молоді має бути спрямоване на формування не тільки високих професійних, але і моральних рис. Він приділяв велику увагу культурі взаємовідносин колег. Він казав: «Атмосфера в колективі повинна навчити красі людських стосунків, культурі думок і вчинків. Професор І. О. Логвиненко завжди першим приходив на роботу, починаючи свій робочий день з прибирання свого кабінету. Охайність, порядок і дисципліна повинні бути у всьому, вважав Іван Олександрович. Він був вимогливий не лише до викладачів та учнів, але перш за все до

себе. Він характеризувався самовідданістю в роботі, і саме цього він очікував від підлеглих. Незважаючи на вимогливість до своєї роботи, він був чуйною, уважною людиною, був як батько для молодих колег та студентів, він знав їх соціальні та побутові проблеми, часто зустрічався зі студентами в гуртожитках [6].

Професор Яков Григорович Ковров був завідувачем кафедри гігієни дітей та підлітків Дніпропетровського медичного інституту. Він приділяв велику увагу не лише педагогічній та науковій, а й виховній роботі серед студентів. Особливу увагу Яків Григорович приділяв патріотичному вихованню молоді [7].

Літературних героїв також можна використовувати для морального виховання.

Антон Павлович Чехов був не тільки відомим письменником у всьому світі, він був лікарем. Антон Чехов народився в Таганрозі, порту на Азовському морі в Катеринославській губернії. Завдяки А. П. Чехову у світовій літературі з'явився літературний тип лікаря-гуманіста.

У повісті "Палата № 6" А.П. Чехов розглядав проблему вдосконалення медичної допомоги сільському населенню, підвищення якості медичної допомоги бідним, гуманне ставлення до психічно хворих пацієнтів.

Багато літературних персонажів присвячені лікарям, їх важкій та небезпечній роботі.

Лікар Димов (оповідання «Стрибун») був людиною талановитою і шанованою, він завжди самовіддано ставився до своїх пацієнтів. Врятувавши життя важкохворому хлопчику, він заразився важкою хворобою, яка призвела до його смерті.

Погані умови праці були причинами багатьох захворювань. В оповіданні "Справа з практики" доктор Корольов назвав, що умови життя та праці працівників фабрики були нездоровими. Він розглянув проблему гуманного ставлення до працюючих людей [8].

Літературні твори Чехова стали джерелами опису гуманізму в медицині.

Таким чином, гуманітарні дисципліни відіграють важливу роль у формуванні професійних компетенцій майбутніх лікарів, формують особистість майбутнього лікаря на основі загальних принципів людяності.

З метою вдосконалення морального виховання студентів-медиків ми пропонуємо:

1. створити науково-методичний центр з морального виховання студентів-медиків на базі кафедр гуманітарних дисциплін;
2. створити електронний банк методичної та спеціальної літератури з морального виховання студентів-медиків;

3. забезпечити проведення регулярних on- line семінарів для викладачів з морального виховання студентів-медиків;

Список використаних джерел

1. Спирина И. Д., Витенко И. С., Напреенко А. К. Медицинская психология. Днепропетровск, 2014. 456 с.
2. Stupak F. Ya. History of medicine : textbook. Kiev, 2016. 128 p.
3. Семенова Л. С., Корягін Ю. А. Значення наукових ідей М.І. Пирогова для сучасної організації охорони здоров'я. Медичні перспективи. 2015. № 1. С. 143-145.
4. Semyonova L. S. Importance of studying I.V. Leshko-Popel activities for moral education of medical students. Медичні перспективи. 2017. № 1. С. 141-146.
5. Семенова Л. С. Пам'яті професора Володимира Порфирійовича Карпова. Медичні перспективи. 2013. № 3. С. 157-159.
6. Семенова Л. С. Згадаймо вчителя та колегу Івана Олександровича Логвиненка. Медичні перспективи. 2015. № 1. С. 146-147.
7. Лехан В. М., Семенова Л. С. Професор Ковров Яків Григорович. Медичні перспективи. 2009. № 3. С. 117-118.
8. Semyonova L. S. Klimenko I. N. Anton Chekhov and his literary works as sources of studying humanism in medicine. Медичні перспективи. 2018. № 1. С. 139-144.

УДК : 378.147.016:611.018

Семенюк Т.О., Малик Ю.Ю., Пентелейчук Н.П.

Новітні освітні технології при опануванні дисципліни «гістологія, цитологія та ембріологія» у Буковинському Державному Медичному Університеті

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

semeniuk.tetiana@bsmu.edu.ua, malyk.yuliia@bsmu.edu.ua, pentelejchuk.nataliia@bsmu.edu.ua

Анотація. Дана стаття дає можливість розглянути результати впровадження новітніх освітніх технологій у навчальний процес студентів Буковинського державного медичного університету опановуючи навчальну дисципліну «Гістологія, цитологія та ембріологія». Сучасний темп розвитку освіти, виклики сьогодення, зокрема, пандемія COVID-19 та воєнний стан в Україні, роблять актуальним пошук інноваційних форм якісної організації навчального процесу. Саме це і призвело до впровадження інформаційних технологій в освіту і формування окремого сучасного виду навчання – дистанційного. Впродовж останніх двох років в Україні на всіх рівнях освіти започатковується та удосконалюється дистанційна форма навчання, що надає можливість індивідуалізувати процес набуття знань, умінь, практичних навичок. Освітній процес відбувається переважно за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного